

De boekhandelaar/uitgever als onderwerp van publicaties tot de 19de eeuw

(hier beperkt tot werken die in de titel verwijzen naar de boekverkoper)

Anne Jeltema, *De eersteling van mijn nieuwe drukpers, toegewijd aan den wel edelen heer Jakob Alexander de Chalmot, boekhandelaar binnen Leeuwarden*. Leeuwarden, A. Jeltema, 1767

Octavius Kwarto [Johannes David de Vries], *Schetsen en fragmenten vóór en achter de toonbank. Uit de nagelatene papieren van een ongelukkig boekverkoper*. Amsterdam, L.F.J. Hassels, 1853

Boekhandelaar als (dubieus) personage in pamfletten en toneelstukken:

- *Boecke kraemers praetje. Gehouden tusschen twe afgefallen Luteranen over het boeck van Roelof Isacksen...* Zaandam, Voor den Autheur, 1655; repleik: *Het tweede deel van het boeckekraemers-pratien...* Haarlem, Gedrukt voor den Autheur, 1655
- [Gijsbert Tijsens], *De weergadeloze bedrieger ontmaskerd, of de valsche boekhandelaar in zyn aard en weezen ontdekt. Blyspel*. Gedrukt in de Stad Argelistigheid, op den hoek van 't Winzuchtsteegje, tegen over de Hooiberg van dievery, daar Bedroch in de gevel en Valsheid in 't uithangbord staat, [1720]
- [Gijsbert Tijsens], *De belaghelyke intekenaars, of de nieuwe inventie der boekverkopers. Blyspel* Tot Koningsbergen, by Joh: D: Zanker. 1727
- *Brief, van een boekverkoper, aan Aminadab Pierman Davidszoon, over een geschrift...* Utrecht, Kribber etc., [1764]; *Brief, van een boekverkoper, aan Amindab Pierman Davidszoon, over een herderlyk bevel...* Utrecht, Kribber etc., [1765]
- *Het leven van den Amsterdamschen boekverkoper W..... H..... opgemaakt uyt egte bescheyden en een langdurige samenleving*. Te Billenkenburg, by Gerrit Wraak, 1794
- M.H. Binger, *De boekhandelaar, of het welbetaald handschrift; blyspel, in vijf bedrijven*. Amsterdam, Westerman & van Hulst, 1835

Disputen of polemieken met/tussen boekhandelaars/uitgevers

- Jacobus Trigland, *Boodtschap voor Jan Knobbaert boeckverkoper tot Antwerpen. In het korte te doen aen A.B. ons onbekent ...* Amsterdam, Marten Jansz. Brandt, 1635
- Hermannus Lufneu, *De boekverkoper P. van der Slaart, in sijn valsheid duidelijk ontdekt, en kortelijc afgewezen*. Rotterdam, 1697; *Verantwoordinge tegen de beschuldiging hem opgetigt in het Natuerkundig verhoog over de onmogelijkheid der zoo genaamde sympathetische werking van Dr. Herm. Lufneu*. Rotterdam, Pieter van der Slaart, 1697
- *Brief van een vriend aan de heer boekverkoper H. A. de Chalmot, dienende tot een vriendelyke waarschuwing en recommendatie over zyn onvoorzigtig gedrag....* Amsterdam, Baalde, [1763]
- *De godsdienst van een Engelsch boekverkoper, die zijne zedelessen philosophiser wyze te kennen geeft*. Den Haag, Voor de Compagnie, 1768
- *Brief van eenen vriend buiten Harlingen aan den boekverkoper J. Allart te Amsterdam: wegens de bij V. van der Plaats te Harlingen uittekomenen Aanmerkingen, over den Bybel...* Amsterdam, Bom etc. 1780
- *Koninklyke verdediging, en gedagten inzonderheid over het te hoog in prys stellen der boeken ... & Koninklyke verdediging, tweede stuk. Of de hoogmoed van Daniel Vygh, gefnuikt door C.F. Koenig, boekhandelaar te Leyden*, 1784.
- *Leeven en character-schets van een voornaam boekhandelaar in een der vermaardste koopsteden van Holland, waeragtige geschiedenis, niet vertaald...* Te Constantinopolen, by Jochem Regtuyt, 1209 [1794]; andere titel: *Leeven en character-schets van den Amsteldamsche boekverkoper J.... B.... E...*
- *Zamenspraak tusschen een koopman, advokaat en een boekverkoper, over de vraag of het drukken der evangelische gezangen, een byzonder, dan wel een algemeen eigendom behoort te zyn*. Amsterdam, Bom etc. [1807]
- *Mijne verdediging voor mijne confraters, of de geloofwaardigheid van den boekhandelaar Vervloet aan authentieke stukken getoetst*. Rotterdam, [H. Nygh], 1839
- [Rijklof Michael van Goens], *Echt relaas van het voorgevallene te Utrecht, met den boekverkoper J.B. Wildt*. Amsterdam, Jan Verlem etc., 1781; *Brief van Jan van Utrecht, aan zyn' vriend te Amsterdam, over het onlangs voorgevallene met twee boekverkopers...* Amsterdam, J.L. van Laar etc? [1781]; H.A. Laan, *Tweede brief van Jan van Utrecht over het voorgevallene met twee boekverkopers...* Amsterdam, H. Keyzer etc., 1781; [nog meer pamfletten gepubliceerd]

- Paulus Orthodoxus Bibliopola, *Brief van een Utrechts Boekverkooper aan zijnen Confrater te Amsterdam, over het uitgeeven van Pasquillen...* Utrecht, B. Wild etc., [1785]

Over de vereisten van een 'goede' boekhandelaar

- NN, 'De bevordering der gezelligheid door de boekdrukkunst, en het vóór- en nadeel dat boekverkoopers daaraan toebrengen' in *De Gezellige, beschouwende in aangenaame spectatoriaale vertoogen – Eerste deel* (Amsterdam, P.J. Entrop, 1771) nr 23 p 179-186.
- Frederik Muller, 'De betrekking van den boekhandel tot de letterkunde' in *Bijdragen tot de geschiedenis van den nederlandschen boekhandel – deel 1* (Amsterdam, P.N. van Kampen, 1884) p 290-305
- Arie Cornelis Kruseman, 'Boeken en boekhandel' in *Bouwstoffen voor een geschiedenis van den Nederlandschen boekhandel, gedurende de halve eeuw 1930-1880. Eerste deel* (Amsterdam, P.N. van Kampen, 1886) p ix-xxxviii

PS In 1815 werd de 'Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels' opgericht: Pieter Hagers, *Het doel der Vereeniging is vereniging: 175 jaar Vereniging ter Bevordering van de belangen des Boekhandels 1815-1990* (Zwolle, Waanders, 1990).
